

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทรัพยากร สถานภาพองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศของชุมชน เพื่อใช้ในการกำหนดดัชนีชี้วัดการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศร่วมกับชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำคู่ ตำบลเลยวังไสย์ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย โดยใช้เทคนิค การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ในการติดตามเฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชน ร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้วิจัย โดยกำหนดกลุ่มผู้สนใจในการเข้าร่วมศึกษาวิจัยจากตัวแทนชาวบ้านเพื่อร่วมกันทำการวิจัยตลอดจนการจัดทำแผนเพื่อสร้างกระบวนการติดตามระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาวิจัยร่วมกับชุมชนพบว่า องค์ความรู้ของชุมชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านนิเวศลุ่มน้ำ ประกอบไปด้วยองค์ความรู้ด้านการจัดการป่า การนำความเชื่อมาใช้ในการจัดการทรัพยากร การทำนายลักษณะภูมิอากาศโดยใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ การสังเกตสัตว์น้ำเพื่อบอกคุณภาพน้ำ การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและการทำเกษตรกรรมแบบวนเกษตรเพื่อช่วยฟื้นฟูป่าต้นน้ำและลดปัญหาไฟป่า การทำฝายแบบผสมผสาน ช่วยฟื้นฟูป่าต้นน้ำ รวมทั้งการพัฒนาเป็นองค์กรชุมชน ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเมื่อนำมาผนวกกับความรู้ด้านนิเวศลุ่มน้ำได้ดัชนีการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศของชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำคู่ 3 ด้านคือดัชนีการเฝ้าระวังด้านป่าไม้ ด้านทรัพยากรน้ำ และด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเกิดแผนในการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศของชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำต่อไป

This study has objectives to study natural resource situation local approach situation on observing the ecosystem of the local community in the NamKhu Watershed, establishing the index of monitoring and observing the ecosystem, and making the recommendation for establishment of the monitoring and observing of the ecosystem with the participation of local communities neighbor to the Namkhu Watershed Tumbol Loelwangsa Amphoe Phuluang Loei Province. By adapting the implementation technical method of the Participatory Action Research (PAR) in order to generate the process of development on monitoring and observing the natural resources by local communities' accomplishment, which participated between community and group of researchers.

The study result has demonstrated that the local community accomplishments has a relationship with the knowledge of watershed ecology, which were consisted of the forest management accomplishment, applying the faithfulness with the resources management, weather forecast by using biodiversity, observing the aquatic animals to indicate water quality, animal culture in deteriorated forest area for rehabilitating the forest upper watershed and diminishing the wildlife problem, agro forest, constructing of mixing irrigation dam. For supporting the rehabilitation for forest upper watershed, and developing to be the community organization. All gashed information has been combined with the ecology watershed to generated 3 observing indices of ecosystem for the local communication of Namkhu watershed, which are; index of the observing for forestry, water and socio-economic. Additional, the plan for monitoring and observing the ecosystem for the community can be generated to use the information applying for the watershed management soon.